

Projects da promoziun en il sectur da la lingua e da la furmaziun en il rom dal concept da program dal Grischun

I. Curs da lingua

Directivas per inoltrar dumondas per l'onn 2013

1. Situaziun da partenza

Sin basa da l'art. 55 da la lescha federala davart las persunas estras (LEst; CS 142.20) paja la confederaziun contribuziuns per l'integraziun da persunas estras e sustegna – en il rom dals accents dal program "Lingua e furmaziun" – purschidas che promovon la communicaziun e la chapientscha en il mintgadi tranter la populaziun indigena e la populaziun estra. Per quest intent ha la confederaziun fatg per il 1. da schaner 2009 ina cunvegna da basa cun il chantun Grischun davart l'attribuziun da las finanzas federalas en il sectur da la promoziun da l'integraziun. Tenor questa cunvegna ston – ultra da las participantas e dals participants – er il chantun e las vischnancas sa participar adequatamain vi dals custs.

Dumondas per projects ston vegnir drizzadas unicamain al post specialisà per l'integraziun dal Grischun e ston vegnir inoltradas d'uniuns u d'autras corporaziuns (p.ex. instituziuns publicas, firmas / organizaziuns privatas). Dumondas da persunas privatas vegnan tractadas mo en cas excepziunals.

2. Finamira

Cun promover las cumpetenzas linguisticas duai l'independenza communicativa da las persunas estras vegnir meglierada, per ch'ellas possian dumagnar il mintgadi. Uschia duai vegnir facilità il contact cun las instituziuns e cun las autoritads sco er cun la scola ed en la professiun.

Ils projects sustegnids duain porscher in access facil a l'acquisiziun da la lingua locala e na dastgan betg concurrer purschidas existentas. Els duain promover la communicaziun e la chapientscha en il mintgadi e sa drizzar tenor ils basegns, tenor la situaziun da viver e tenor las premissas d'emprender da las persunas en mira. Ultra da promover las abilitads linguisticas e communicativas duai vegnir augmentada la confidenza en sasez cun duvrar la nova lingua sco er rinforzà il transfer en il mintgadi.

3. Gruppa en mira

Il sustegn chantunal sa drizza exclusivamain a persunas estras che han prendì ina dimora legala e durabla en il Grischun per las dar las medemas schanzas sco a persunas indigenas per l'access a resursas socialas ed economicas da noss chantun. En spezial èn quai:

- Persunas estras senza experientschas da furmaziun e d'emprender
- Dunnas estras ed umens esters senza activitad da gudogn

- Persunas immigradas en connex cun la reuniun da la famiglia: conjugalas, giuvenils da 16 fin 20 onns e persunas giuvnas creschidas
- Persunas estras che han in'activitad da gudogn e che n'han naginas experientschas cun la furmazion
- Persunas novarrivadas

4. Purschidas subvenziunablas

- Curs d'alfabetisaziun / curs da leger e da scriver
- Curs da partenza e da motivaziun per emprender la lingua locala (curs da lingua per mammas e per lur uffants, curs per geniturs da lingua estra en scola e.u.v.)
- Curs da lingua dals stgalims facils A1, A2 e B1 tenor la NEC¹ che sa refereschan a la pratica ed al mintgadi
- Curs da lingua che sa refereschan a la branscha resp. curs per lavurantas e per lavurants da lingua estra che sa refereschan a la professiun, en collavuraziun cun la patruna u cun il patrùn
- Curs da communicaziun resp. curs che promovon il barat social tranter la populaziun immigrada e la populaziun indigena
- Curs da lingua accumpagnads d'ina tgira d'uffants
- Projects che vegnan realisads sin plaun surregional cun il sustegn e cun l'integraziun da las vischnancas pertutgadas u da las patrunas e dals patrùns
- I n'exista nagin dretg da survegnir in sustegn finanziel dal chantun (art. 27 al. 1 OtLitLEA²)

5. Criteris da sustegn decisivs

Ultra dals criteris chantunals da promoziun ch'èn enumerads sut www.integration.gr.ch èn decisivs ils suandants secturs per giuditgar la dumonda:

- metodica e proceder per cuntanscher la gruppa en mira
- orientaziun als basegns dal mintgadi ed applicaziun en la pratica da quai ch'ins ha emprendì
- colliaziun cun autras purschidas da curs da lingua da la regiun

6. Projects betg sustegnids

Il post spezialisà per l'integraziun na paga da princip naginas contribuziuns:

- a projects che sustegnan persunas singulas
- a projects senza connex cumprovabel cun il chantun
- a mesiras che tutgan tar il champ da competenza da las structurass regularas

7. Pretensiuns da qualidad

La responsabladad per la qualidad da la purschida e per la qualificaziun da las persunas d'instrucziun han ils purtaders. Per survegnir in sustegn finanziel ston esser ademplidas en mintga cas las suandantas premissas:

¹ Norma europeica comunabla

² Ordinaziun tar la lescha introductiva tar la legislaziun davart las persunas estras e davart ils fatgs d'asil; DG 618.110

Las purschidas:

- sa drizzan da princip tenor la NEC – cun excepziun dals curs da motivaziun
- vegnan offeridas en localitads adattadas e disponan da l'infrastructura da curs usitada
- dovran meds d'instrucziun cumprovads, integreschan controllas d'emprender e fan regularmain discurs da feedback davart l'emprender
- intermedieschjan – ultra da las competenzas linguisticas – er infurmaziuns utilas per dumagnar il mintgadi
- vegnan frequentadas d'almain 8 personas (en cas da curs da lingua) resp. 5 personas (en cas da curs d'alfabetisaziun)

Las personas d'instrucziun han:

- experientscha d'instrucziun
- in diplom da la federaziun svizra per la furmaziun da creschids (FSFC) cun ina scolaziun supplementara en TsL³ u cun competenzas professiunalas cumparegliablas
- enconuschientschas da las proceduras per intermediar e per promover la lingua en il sector da la furmaziun da personas creschidas
- competenzas transculturalas ed experientscha en il sector da la migraziun e da l'integraziun

8. Modalitads da sustegn

- En general survegnan las purschidas da curs da lingua in sustegn da la confederaziun e dal chantun da maximalmain 70%. Da las participantas e dals participants ston vegnir incassadas contribuziuns en la dimensiun da circa 5.– francs per lecziun.
- Curs da lingua tenor la NEC dastgan vegnir mess a quint cun maximalmain 110.– francs per lecziun. Questa contribuziun po vegnir auzada per maximalmain 30.– francs per lecziun, sche la purschida vegn accumpagnada d'ina tgira d'uffants.
- Per curs da partenza e da motivaziun d'in stgalim fitg facil pon vegnir quintads maximalmain 70.– francs per lecziun.
- En cas da curs da lingua subvenziunads sa participescha il post specialisà per l'integraziun da nov tenor il suandant model ad examens da telc reussids:
  - Telc A1: 90.– francs per examen reussì
  - Telc A2: 100.– francs per examen reussì
  - Telc B1: 100.– francs per examen reussì
- Sch'i vegnan purschids 1 fin 2 curs en il rom d'in project, po il chantun sa participar cun maximalmain 2'000.– francs vi dals custs da locaziun annuals per las localitads d'instrucziun; sch'i vegnan purschids 3 u dapli curs, po el sa participar cun maximalmain 3'000.– francs vi da quests custs. Sch'il curs dura main ditg, vegnan questas summas reducidas correspondentamain.
- Il chantun po sa participar cun maximalmain 1'500.– francs per onn vi dals custs da locaziun per localitads supplementaras che servan a la tgira d'uffants.
- La furma giuridica dal purtader sto esser transparenta.
- Il purtader s'oblighescha d'annunziar immediatamain midadas fundamentalas dal project (p.ex. midadas areguard las finamiras, las activitads, la gruppa en mira, l'urari, il preventiv e.u.v.) al post specialisà per l'integraziun dal Grischun.
- Entaifer 2 mais suenter la terminaziun dal project è il purtader obligà da rediger in rapport final e da far in quint final.

---

³ Tudestg sco segunda lingua. Il medem vala analogamain per rumantsch e per talian sco segunda lingua

9. Inoltraziun, contact e cussegliaziun

Il termin d'inoltraziun è ils 23 da november 2012. Sin dumonda po quest termin dentant vegnir prolungà. Persunas interessadas vegnan supplitgadas da duvrar il formular "Curs da lingua 2013". Quel po vegnir chargià giu da la pagina d'internet www.integration.gr.ch.

Las dumondas per projects per l'onn 2013 ston vegnir drizzadas a la suandanta adressa:

Uffizi da migraziun e da dretg civil dal Grischun
Post spezialisà per l'integraziun
"Projects d'integraziun"
Engadinstrasse 24
7001 Cuir

Infurmaziuns davart la publicaziun u davart l'inoltraziun da las dumondas dat:

Patricia Ganter Sonderegger, incumbensada chantunala d'integraziun
tel. 081 257 36 81
e-mail: patricia.ganter@afm.gr.ch